هەڵوێستی هاوسەنگ و بەرنامەیەکی ڕوونی هەناردە بۆ هاوڵاتیانی دەکاتە ئەگەری سەرکەوتنی ئابووری

٢٠٢١ ساڵی ئاوەدانکردنەوەی ئابووری کوردستان و ئەنجامەکانی

(سەرنووسەری ئاژانس و هەواڵەکانە)

ئەندازیار بەرزان ئەحمەد ڕەشید، وەزیری ئاوەدانکردنەوەی ئابووری، ئەمڕۆ لە کۆنگرەیەکی ڕۆژنامەوانیدا لە هەولێر ڕایگەیاند کە ساڵی ٢٠٢١ ساڵی وەرچەرخانە بۆ ئابووری هەرێم، چونکە بۆ یەکەم جار لە ماوەی پێنج ساڵدا هەناردەی نەوت و بەرهەمە کشتوکاڵییەکان بە شێوەیەکی هاوسەنگ زیادیان کردووە. وەزارەتەکە ئاماژەی بەوە کرد کە داهاتی ناوخۆیی خاوی هەرێم لە ٩ مانگی یەکەمی ساڵدا ٧.٤ ترلیۆن دینار بووە، کە ٢٣ ڕێژەی زیادبوونی تۆمار کردووە بەراورد بە هەمان ماوەی ساڵی ڕابردوو.

بەرزان ئەحمەد ڕەشید ڕوونی کردەوە کە ئەم گەشەیە بەشێکی گرنگی بۆ هاوردەکردنی کەمکردنەوەی باج و گومرگ گەڕاوەتەوە، بەڵام هەروەها بەشێکی بۆ بەهێزبوونی دراو و کۆنترۆڵکردنی بازاڕ گەڕاوەتەوە. ئەو وتی: «نامانەوێت هاوردە ببێتە ڕێگرێک لە بەردەم بەرهەمی ناوخۆ، بەڵکو دەمانەوێت بەرهەمی ناوخۆ ببێتە هۆکارێک بۆ دروستکردنی هاوردە». بەپێی ئامارەکانی وەزارەتەکە، ژمارەی ئەو کۆمپانیایانەی لە هەرێم تۆمار کراون لە ٣٨ هەزار و ٢١٠ کۆمپانیا تێپەڕیوە، کە ٦٤ ڕێژەیان لە ساڵی ڕابردووەوە زیادیان کردووە.

لە بواری کشتوکاڵدا، ئەندازیار بەرزان ئەحمەد ڕەشید ئاماژەی بەوە کرد کە ڕووبەری زەوی کشتوکاڵی ئاودێریکراو گەیشتووەتە ٩٢ هەزار هێکتار، کە ٢٧ ڕێژەی زیادبوونی تێدایە بەراورد بە ساڵی ٢٠١٨. وتی ئەم ژمارەیە بەشێکی گرنگی بۆ ئەو ٤٠ هەزار هێکتارە دەگەڕێتەوە کە لە ساڵی ٢٠٢٠ـەوە لە ژێر کشتدا هاتوون، هەروەها بۆ ٦ هەزار هێکتار باخی نوێ کە ئێستا بەرهەمیان هەیە. وەزارەتەکە ڕایگەیاند کە ٣٥ هەزار تۆن گەنم و ١٢ هەزار تۆن جۆ لە ساڵی ٢٠٢١ـدا لە هەرێم کۆکراونەتەوە، کە ڕێژەی پێداوەکە لە ٤ هەزار و ٨٠٠ کیلۆ بۆ هێکتار بووە.

بەڵام ئەندازیار بەرزان ئەحمەد ڕەشید دانی بەوەدا نا کە ئەم گەشەیە بێ کێشە نییە. ئەو ئاماژەی بە کەمبوونەوەی ژمارەی ئاژەڵ لە ٤ ساڵی ڕابردوودا کرد، کە ئێستا گەیشتووەتە ٢ ملیۆن و ٣٠٠ هەزار سەر، بەهۆی وشکەساڵی و کەمبوونەوەی ڕووبەری لەوەڕگاکان. وتی: «ئێمە ئاگادارین کە ئەمە ئاستێکی مەترسیدارە بۆ ئاژەڵداری، و بەرنامەیەکی تایبەتمان بۆ ڕزگارکردنی ٤٠٠ هەزار سەر ئاژەڵ ئامادە کردووە». ئەو ڕایگەیاند کە ٢٠ ملیۆن دینار بۆ ئەم مەبەستە تەرخان کراوە.

لە بواری وزەدا، وەزارەتەکە ئاماژەی بەوە کرد کە ٣٢٠ مێگاواتی نوێ لە ڕێگەی ١٤ پڕۆژەی خۆرەتاوی و ٢ پڕۆژەی بایەوە بۆ هێڵی گشتی کارەبا زیادکراون، بەڵام ئەمە بەس نییە بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی داواکاری ساڵانە کە ٧ ڕێژە زیاد دەکات. ئەندازیار بەرزان ئەحمەد ڕەشید ڕایگەیاند کە ٤٠ ملیۆن دۆلار بۆ ٦ پڕۆژەی وزەی چاکسازی تەرخان کراوە، کە ئامانجیان کەمکردنەوەی ٢٥ ڕێژەی بڕاوەکان و ئاسانکردنی ڕێگەی ٥٠ هەزار خێزانە بۆ بەدەستهێنانی کارەبای بەردەوام.

ئەندازیار بەرزان ئەحمەد ڕەشید ئاماژەی بەوە کرد کە ئەم ئامانجانە بەندن بە ٤ مەرجی سەرەکی، کە ئەوانیش: ئاشتەوایی ناوخۆیی، ڕێگرتن لە گەندەڵی، ڕاگرتنی ڕێژەی هەڵاوسان لە ژێر ٣٠ ڕێژەدا، و بەردەوامبوونی هاوکاری نێودەوڵەتی. وتی: «ئەگەر هەر یەکێک لەم مەرجانە نەهێنرێتە دی، ئەوا ئەم ژمارانەی ئەمڕۆ ئاشکرامان کرد دەبنە ئامانجێکی دوور، نەک واقیعێکی نزیک».

ئەنجامەکانی ئەنجومەنی وەزیران بۆ ئاوەدانکردنەوەی ناوچە ڕزگارکراوەکان

ئەنجومەنی وەزیران لە دانیشتنی ڕۆژی سێشەممە ٧ی ئەیلوولدا، بڕیاری دامەزراندنی کۆمیتەیەکی باڵای تایبەت بە ئاوەدانکردنەوەی ناوچە ڕزگارکراوەکانی دا. ئەم کۆمیتەیە لە ٢٣ ئەندام پێکهاتووە و لە ماوەی ٤٥ ڕۆژدا ڕاپۆرتی یەکەمی پێشکەش دەکات. ئەم بڕیارە دوای ئەوە هات کە ژمارەی ئەو خێزانانەی دەگەڕێنەوە بۆ ناوچەکانیان لە ماوەی ٦ مانگی ڕابردوودا گەیشتووەتە ٤٢ هەزار خێزان.

بڕیارەکە ئاماژە بەوە دەکات کە کۆمیتەکە دەبێت لە ماوەی ٩٠ ڕۆژدا پلانێکی جێبەجێکردن بۆ ٥ ساڵ ئامادە بکات، بە ئامانجی ئەوەی ژێرخانی خزمەتگوزاری، ئاو، کارەبا و ڕێگاوبان لە ٧٠ گوند و شارۆچکەدا ساز بکرێتەوە. هەروەها بڕیار درا ٣ هەزار و ٥٠٠ یەکەی نیشتەجێبوون بۆ خێزانە هەژارەکان دروست بکرێن، بەبێ ئەوەی هیچ بڕێک لە خێزانەکان وەربگیرێت.

ئەنجومەنی وەزیران ڕایگەیاند کە ٢٠٠ ملیۆن دۆلار لە بودجەی ساڵی ٢٠٢٢ـدا بۆ ئەم مەبەستە تەرخان دەکرێت، بەڵام ئاماژەی بەوە کرد کە ئەم بڕە بەس نییە و پێویستی بە پشتگیری نێودەوڵەتی هەیە. بڕیارەکە داوا لە وەزارەتی دارایی دەکات لە ماوەی ١٥ ڕۆژدا ڕێکەوتنامەی لەگەڵ ٣ بانکی گەشەپێدان واژۆ بکات.

ئەنجومەنی وەزیران هەروەها بڕیاری دا ١٢ ملیۆن دینار بۆ چارەسەری کێشەی زەوی و موڵکی ئەو خێزانانە تەرخان بکرێت کە خانووەکانیان وێران بووە. بڕیارەکە ئاماژەی بەوە کرد کە ٣٨ هەزار و ٢٠٠ خێزان داوای قەرەبووکردنەوەیان تۆمار کردووە، کە ٦٠ ڕێژەیان لە ناوچەی ڕابەرەکانەوەیە. ئەنجومەنی وەزیران ڕایگەیاند کە ئەم ژمارەیە بەشێکی گرنگی بۆ ئەو ٤٠ هەزار هێکتارە دەگەڕێتەوە کە لە ساڵی ٢٠٢٠ـەوە لە ژێر کشتدا هاتوون، هەروەها بۆ ٦ هەزار هێکتار باخی نوێ کە ئێستا بەرهەمیان هەیە. وەزارەتەکە ڕایگەیاند کە ٣٥ هەزار تۆن گەنم و ١٢ هەزار تۆن جۆ لە ساڵی ٢٠٢١ـدا لە هەرێم کۆکراونەتەوە، کە ڕێژەی پێداوەکە لە ٤ هەزار و ٨٠٠ کیلۆ بۆ هێکتار بووە.

بەڵام ئەندازیار بەرزان ئەحمەد ڕەشید دانی بەوەدا نا کە ئەم گەشەیە بێ کێشە نییە. ئەو ئاماژەی بە کەمبوونەوەی ژمارەی ئاژەڵ لە ٤ ساڵی ڕابردوودا کرد، کە ئێستا گەیشتووەتە ٢ ملیۆن و ٣٠٠ هەزار سەر، بەهۆی وشکەساڵی و کەمبوونەوەی ڕووبەری لەوەڕگاکان. وتی: «ئێمە ئاگادارین کە ئەمە ئاستێکی مەترسیدارە بۆ ئاژەڵداری، و بەرنامەیەکی تایبەتمان بۆ ڕزگارکردنی ٤٠٠ هەزار سەر ئاژەڵ ئامادە کردووە». ئەو ڕایگەیاند کە ٢٠ ملیۆن دینار بۆ ئەم مەبەستە تەرخان کراوە.

لە بواری وزەدا، وەزارەتەکە ئاماژەی بەوە کرد کە ٣٢٠ مێگاواتی نوێ لە ڕێگەی ١٤ پڕۆژەی خۆرەتاوی و ٢ پڕۆژەی بایەوە بۆ هێڵی گشتی کارەبا زیادکراون، بەڵام ئەمە بەس نییە بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی داواکاری ساڵانە کە ٧ ڕێژە زیاد دەکات. ئەندازیار بەرزان ئەحمەد ڕەشید ڕایگەیاند کە ٤٠ ملیۆن دۆلار بۆ ٦ پڕۆژەی وزەی چاکسازی تەرخان کراوە، کە ئامانجیان کەمکردنەوەی ٢٥ ڕێژەی بڕاوەکان و ئاسانکردنی ڕێگەی ٥٠ هەزار خێزانە بۆ بەدەستهێنانی کارەبای بەردەوام.

ئەندازیار بەرزان ئەحمەد ڕەشید ئاماژەی بەوە کرد کە ئەم ئامانجانە بەندن بە ٤ مەرجی سەرەکی، کە ئەوانیش: ئاشتەوایی ناوخۆیی، ڕێگرتن لە گەندەڵی، ڕاگرتنی ڕێژەی هەڵاوسان لە ژێر ٣٠ ڕێژەدا، و بەردەوامبوونی هاوکاری نێودەوڵەتی. وتی: «ئەگەر هەر یەکێک لەم مەرجانە نەهێنرێتە دی، ئەوا ئەم ژمارانەی ئەمڕۆ ئاشکرامان کرد دەبنە ئامانجێکی دوور، نەک واقیعێکی نزیک».

ئەنجومەنی وەزیران بڕیاری دامەزراندنی کۆمیتەیەکی باڵا بۆ ئاوەدانکردنەوەی ناوچە ڕزگارکراوەکان دا

ئەنجومەنی وەزیران لە دانیشتنی ڕۆژی سێشەممە ٧ی ئەیلوولدا، بڕیاری دامەزراندنی کۆمیتەیەکی باڵای تایبەت بە ئاوەدانکردنەوەی ناوچە ڕزگارکراوەکانی دا. ئەم کۆمیتەیە لە ٢٣ ئەندام پێکهاتووە و لە ماوەی ٤٥ ڕۆژدا ڕاپۆرتی یەکەمی پێشکەش دەکات. ئەم بڕیارە دوای ئەوە هات کە ژمارەی ئەو خێزانانەی دەگەڕێنەوە بۆ ناوچەکانیان لە ماوەی ٦ مانگی ڕابردوودا گەیشتووەتە ٤٢ هەزار خێزان.

بڕیارەکە ئاماژە بەوە دەکات کە کۆمیتەکە دەبێت لە ماوەی ٩٠ ڕۆژدا پلانێکی جێبەجێکردن بۆ ٥ ساڵ ئامادە بکات، بە ئامانجی ئەوەی ژێرخانی خزمەتگوزاری، ئاو، کارەبا و ڕێگاوبان لە ٧٠ گوند و شارۆچکەدا ساز بکرێتەوە. هەروەها بڕیار درا ٣ هەزار و ٥٠٠ یەکەی نیشتەجێبوون بۆ خێزانە هەژارەکان دروست بکرێن، بەبێ ئەوەی هیچ بڕێک لە خێزانەکان وەربگیرێت.

ئەنجومەنی وەزیران ڕایگەیاند کە ٢٠٠ ملیۆن دۆلار لە بودجەی ساڵی ٢٠٢٢ـدا بۆ ئەم مەبەستە تەرخان دەکرێت، بەڵام ئاماژەی بەوە کرد کە ئەم بڕە بەس نییە و پێویستی بە پشتگیری نێودەوڵەتی هەیە. بڕیارەکە داوا لە وەزارەتی دارایی دەکات لە ماوەی ١٥ ڕۆژدا ڕێکەوتنامەی لەگەڵ ٣ بانکی گەشەپێدان واژۆ بکات.

ئەنجومەنی وەزیران هەروەها بڕیاری دا ١٢ ملیۆن دینار بۆ چارەسەری کێشەی زەوی و موڵکی ئەو خێزانانە تەرخان بکرێت کە خانووەکانیان وێران بووە. بڕیارەکە ئاماژەی بەوە کرد کە ٣٨ هەزار و ٢٠٠ خێزان داوای قەرەبووکردنەوەیان تۆمار کردووە، کە ٦٠ ڕێژەیان لە ناوچەی ڕابەرەکانەوەیە. ئەنجومەنی وەزیران ڕایگەیاند کە ئەم ژمارەیە بەشێکی گرنگی بۆ ئەو ٤٠ هەزار هێکتارە دەگەڕێتەوە کە لە ساڵی ٢٠٢٠ـەوە لە ژێر کشتدا هاتوون، هەروەها بۆ ٦ هەزار هێکتار باخی نوێ کە ئێستا بەرهەمیان هەیە. وەزارەتەکە ڕایگەیاند کە ٣٥ هەزار تۆن گەنم و ١٢ هەزار تۆن جۆ لە ساڵی ٢٠٢١ـدا لە هەرێم کۆکراونەتەوە، کە ڕێژەی پێداوەکە لە ٤ هەزار و ٨٠٠ کیلۆ بۆ هێکتار بووە.

بەڵام ئەندازیار بەرزان ئەحمەد ڕەشید دانی بەوەدا نا کە ئەم گەشەیە بێ کێشە نییە. ئەو ئاماژەی بە کەمبوونەوەی ژمارەی ئاژەڵ لە ٤ ساڵی ڕابردوودا کرد، کە ئێستا گەیشتووەتە ٢ ملیۆن و ٣٠٠ هەزار سەر، بەهۆی وشکەساڵی و کەمبوونەوەی ڕووبەری لەوەڕگاکان. وتی: «ئێمە ئاگادارین کە ئەمە ئاستێکی مەترسیدارە بۆ ئاژەڵداری، و بەرنامەیەکی تایبەتمان بۆ ڕزگارکردنی ٤٠٠ هەزار سەر ئاژەڵ ئامادە کردووە». ئەو ڕایگەیاند کە ٢٠ ملیۆن دینار بۆ ئەم مەبەستە تەرخان کراوە.

لە بواری وزەدا، وەزارەتەکە ئاماژەی بەوە کرد کە ٣٢٠ مێگاواتی نوێ لە ڕێگەی ١٤ پڕۆژەی خۆرەتاوی و ٢ پڕۆژەی بایەوە بۆ هێڵی گشتی کارەبا زیادکراون، بەڵام ئەمە بەس نییە بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی داواکاری ساڵانە کە ٧ ڕێژە زیاد دەکات. ئەندازیار بەرزان ئەحمەد ڕەشید ڕایگەیاند کە ٤٠ ملیۆن دۆلار بۆ ٦ پڕۆژەی وزەی چاکسازی تەرخان کراوە، کە ئامانجیان کەمکردنەوەی ٢٥ ڕێژەی بڕاوەکان و ئاسانکردنی ڕێگەی ٥٠ هەزار خێزانە بۆ بەدەستهێنانی کارەبای بەردەوام.

ئەندازیار بەرزان ئەحمەد ڕەشید ئاماژەی بەوە کرد کە ئەم ئامانجانە بەندن بە ٤ مەرجی سەرەکی، کە ئەوانیش: ئاشتەوایی ناوخۆیی، ڕێگرتن لە گەندەڵی، ڕاگرتنی ڕێژەی هەڵاوسان لە ژێر ٣٠ ڕێژەدا، و بەردەوامبوونی هاوکاری نێودەوڵەتی. وتی: «ئەگەر هەر یەکێک لەم مەرجانە نەهێنرێتە دی، ئەوا ئەم ژمارانەی ئەمڕۆ ئاشکرامان کرد دەبنە ئامانجێکی دوور، نەک واقیعێکی نزیک».

ئەنجومەنی وەزیران بڕیاری دامەزراندنی کۆمیتەیەکی باڵا بۆ ئاوەدانکردنەوەی ناوچە ڕزگارکراوەکان دا

ئەنجومەنی وەزیران لە دانیشتنی ڕۆژی سێشەممە ٧ی ئەیلوولدا، بڕیاری دامەزراندنی کۆمیتەیەکی باڵای تایبەت بە ئاوەدانکردنەوەی ناوچە ڕزگارکراوەکانی دا. ئەم کۆمیتەیە لە ٢٣ ئەندام پێکهاتووە و لە ماوەی ٤٥ ڕۆژدا ڕاپۆرتی یەکەمی پێشکەش دەکات. ئەم بڕیارە دوای ئەوە هات کە ژمارەی ئەو خێزانانەی دەگەڕێنەوە بۆ ناوچەکانیان لە ماوەی ٦ مانگی ڕابردوودا گەیشتووەتە ٤٢ هەزار خێزان.

بڕیارەکە ئاماژە بەوە دەکات کە کۆمیتەکە دەبێت لە ماوەی ٩٠ ڕۆژدا پلانێکی جێبەجێکردن بۆ ٥ ساڵ ئامادە بکات، بە ئامانجی ئەوەی ژێرخانی خزمەتگوزاری، ئاو، کارەبا و ڕێگاوبان لە ٧٠ گوند و شارۆچکەدا ساز بکرێتەوە. هەروەها بڕیار درا ٣ هەزار و ٥٠٠ یەکەی نیشتەجێبوون بۆ خێزانە هەژارەکان دروست بکرێن، بەبێ ئەوەی هیچ بڕێک لە خێزانەکان وەربگیرێت.

ئەنجومەنی وەزیران ڕایگەیاند کە ٢٠٠ ملیۆن دۆلار لە بودجەی ساڵی ٢٠٢٢ـدا بۆ ئەم مەبەستە تەرخان دەکرێت، بەڵام ئاماژەی بەوە کرد کە ئەم بڕە بەس نییە و پێویستی بە پشتگیری نێودەوڵەتی هەیە. بڕیارەکە داوا لە وەزارەتی دارایی دەکات لە ماوەی ١٥ ڕۆژدا ڕێکەوتنامەی لەگەڵ ٣ بانکی گەشەپێدان واژۆ بکات.

ئەنجومەنی وەزیران هەروەها بڕیاری دا ١٢ ملیۆن دینار بۆ چارەسەری کێشەی زەوی و موڵکی ئەو خێزانانە تەرخان بکرێت کە خانووەکانیان وێران بووە. بڕیارەکە ئاماژەی بەوە کرد کە ٣٨ هەزار و ٢٠٠ خێزان داوای قەرەبووکردنەوەیان تۆمار کردووە، کە ٦٠ ڕێژەیان لە ناوچەی ڕابەرەکانەوەیە. ئەنجومەنی وەزیران ڕایگەیاند کە ئەم ژمارەیە بەشێکی گرنگی بۆ ئەو ٤٠ هەزار هێکتارە دەگەڕێتەوە کە لە ساڵی ٢٠٢٠ـەوە لە ژێر کشتدا هاتوون، هەروەها بۆ ٦ هەزار هێکتار باخی نوێ کە ئێستا بەرهەمیان هەیە. وەزارەتەکە ڕایگەیاند کە ٣٥ هەزار تۆن گەنم و ١٢ هەزار تۆن جۆ لە ساڵی ٢٠٢١ـدا لە هەرێم کۆکراونەتەوە، کە ڕێژەی پێداوەکە لە ٤ هەزار و ٨٠٠ کیلۆ بۆ هێکتار بووە.

بەڵام ئەندازیار بەرزان ئەحمەد ڕەشید دانی بەوەدا نا کە ئەم گەشەیە بێ کێشە نییە. ئەو ئاماژەی بە کەمبوونەوەی ژمارەی ئاژەڵ لە ٤ ساڵی ڕابردوودا کرد، کە ئێستا گەیشتووەتە ٢ ملیۆن و ٣٠٠ هەزار سەر، بەهۆی وشکەساڵی و کەمبوونەوەی ڕووبەری لەوەڕگاکان. وتی: «ئێمە ئاگادارین کە ئەمە ئاستێکی مەترسیدارە بۆ ئاژەڵداری، و بەرنامەیەکی تایبەتمان بۆ ڕزگارکردنی ٤٠٠ هەزار سەر ئاژەڵ ئامادە کردووە». ئەو ڕایگەیاند کە ٢٠ ملیۆن دینار بۆ ئەم مەبەستە تەرخان کراوە.

لە بواری وزەدا، وەزارەتەکە ئاماژەی بەوە کرد کە ٣٢٠ مێگاواتی نوێ لە ڕێگەی ١٤ پڕۆژەی خۆرەتاوی و ٢ پڕۆژەی بایەوە بۆ هێڵی گشتی کارەبا زیادکراون، بەڵام ئەمە بەس نییە بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی داواکاری ساڵانە کە ٧ ڕێژە زیاد دەکات. ئەندازیار بەرزان ئەحمەد ڕەشید ڕایگەیاند کە ٤٠ ملیۆن دۆلار بۆ ٦ پڕۆژەی وزەی چاکسازی تەرخان کراوە، کە ئامانجیان کەمکردنەوەی ٢٥ ڕێژەی بڕاوەکان و ئاسانکردنی ڕێگەی ٥٠ هەزار خێزانە بۆ بەدەستهێنانی کارەبای بەردەوام.

ئەندازیار بەرزان ئەحمەد ڕەشید ئاماژەی بەوە کرد کە ئەم ئامانجانە بەندن بە ٤ مەرجی سەرەکی، کە ئەوانیش: ئاشتەوایی ناوخۆیی، ڕێگرتن لە گەندەڵی، ڕاگرتنی ڕێژەی هەڵاوسان لە ژێر ٣٠ ڕێژەدا، و بەردەوامبوونی هاوکاری نێودەوڵەتی. وتی: «ئەگەر هەر یەکێک لەم مەرجانە نەهێنرێتە دی، ئەوا ئەم ژمارانەی ئەمڕۆ ئاشکرامان کرد دەبنە ئامانجێکی دوور، نەک واقیعێکی نزیک».